

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/237/2021
Identifikačné číslo spisu:	8619200937
Dátum vydania rozhodnutia:	30.03.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8619200937.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Brňáka a sudcov JUDr. Ľubora Šeba a JUDr. Ivana Rumanu, v spore žalobcu J. B., bývajúceho v Y. XXX, zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, Sov. Hrdinov 163/66, proti žalovanej EOS KSI Slovensko, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, zastúpenej advokátskou kanceláriou Remedium Legal, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Marek Baraník, o primerané finančné zadost'učinenie vo výške 3.000 €, vedenom na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 3Csp/50/2019, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 23. septembra 2020 sp. zn. 18CoCsp/20/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom z 23. januára 2020 č. k. 3Csp/50/2019-49 zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi primerané finančné zadost'učinenie vo výške 3.000 € (výrok I.), žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100% (výrok II.) a žalovanú zaviazal na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 180 € (výrok III.).

1.1. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že žaloba na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia je dôvodná. Konštatoval, že v predchádzajúcom konaní vedenom na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 5C/230/2014 o zaplatenie sumy 5.976,15 € s príslušenstvom, bol žalobca (ako žalovaný) v postavení spotrebiteľa. V predmetnom konaní bol žalobca v celom rozsahu úspešný. V tomto (predchádzajúcom) konaní nebolo preukázané splnenie požadovaných predpokladov na postúpenie bankových pohľadávok podľa § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách (ďalej len „zákon o bankách“). Vzhľadom na uvedené aktívna legitimácia žalobkyne nebola daná, čo bolo dôvodom pre zamietnutie žaloby. Keďže žalovaná preukázateľne porušila právo žalobcu, ako spotrebiteľa, jeho dôsledkom je aj úspešné uplatnenie práva spotrebiteľa na primerané finančné zadost'učinenie. Pri určení výšky primeraného finančného zadost'učinenia súd prvej inštancie

prihliadol na všetky okolnosti veci a to najmä na to, že ide o vyrovnanie ujmy žalobcu tým, že znášal stav právnej neistoty. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti súd prvej inštancie priznal žalobcovi primerané finančné zadost'učinenie, pričom priznaná výška primeraného finančného zadost'učinenia bola podľa úvahy súdu vo výške 3.000 € primeraná.

1.2. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Žalobca mal v konaní plný úspech, preto má právo na náhradu trov konania, ktoré mu súd priznal v rozsahu 100 %.

2. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 23. septembra 2020 sp. zn. 18CoCsp/20/2020 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

2.1 K námietke žalovaného ohľadom nepreukázania všetkých zákonných podmienok v zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 250/2007 Z. z.“) odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie správne poukázal na rozsudok Okresného súdu Svidník zo dňa 21. februára 2018 č. k. 5C/230/2014-182, v ktorom bolo konštatované, že terajšia žalovaná (v pôvodnom konaní žalobkyňa) nedisponovala dostatočnou aktívnou vecnou legitímáciou, nakoľko nepreukázala doručenie výzvy v súlade s ustanovením § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, čím bolo postúpenie pohľadávky z banky na žalovanú (v pôvodnom konaní žalobkyňu) neplatné.

2.2 Vo vzťahu k námietke nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej odvolací súd uviedol, že v prípade, ak žalovaná v pôvodnom konaní vyžadovala od žalobcu (o ktorom nebola pochybnosť, že bol v pôvodnom konaní spotrebiteľom) plnenie v rozsahu, ktorý bol založený platnou zmluvou o postúpení pohľadávky, pričom k platnému postúpeniu nedošlo (iba) pre porušenie zákona o bankách, zo strany žalovanej je toto konanie v rozpore s odbornou starostlivosťou. Nadobudnutím pohľadávky sa tak žalovaná vystavovala riziku, že v prípade porušenia právnych predpisov zameraných na ochranu spotrebiteľa budú voči nej vyvozené následky, a uložené sankcie predpokladané zákonom. Zároveň podľa odvolacieho súdu už bolo opakovane judikované, že pasívne legitimovaným je aj právny nástupca dodávateľa. Odvolací súd uzavrel, že primerané finančné zadost'učinenie je možné priznať aj v prípade, ak si spotrebiteľ uplatnil porušenie práva alebo povinnosti aj ako obranu proti dodávateľovi. Vývolaním súdneho sporu proti žalobcovi tak žalovaná zasiahla do práv žalobcu, ktoré konanie pre ňu skončilo neúspechom.

2.3 Pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadost'učinenia považoval odvolací súd 3.000 € ako sumu predstavujúcu polovicu zo sumy, o ktorú sa snažila žalovaná bezdôvodne obohatiť voči žalobcovi za primeranú, najmä s ohľadom na dlhodobé nedôvodne vystavenie psychickému vypätiu, a stavu právnej neistoty do právoplatného ukončenia veci samej. Rovnako odvolací súd nepovažoval za relevantnú odvoláciu námietku žalovanej o tom, že na úverovej zmluve nie je zaplatená ani len istina, nakoľko sa podľa odvolacieho súdu jedná o samostatný nárok žalovanej voči žalobcovi. V závere svojho odôvodnenia odvolací súd poukázal na to, že v odôvodnení napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie zrozumiteľným spôsobom uviedol právne dôvody, pre ktoré žalobe vyhovel.

2.4 O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzuje z § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. V úvode podaného dovolania žalovaná zopakovala argumentáciu predostretú počas konania pred oboma súdmi nižšej inštancie, a v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP položila dovolaciemu súdu otázku ohľadom výkladu § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z., a to „...či za porušenie spotrebiteľského práva v zmysle tohto ustanovenia možno považovať aj konanie dodávateľa, ktorý bol neúspešný v predchádzajúcom súdnom spore voči spotrebiteľovi o zaplatenie postúpenej pohľadávky z dôvodu, že jeho právny predchodca (postupca pohľadávky) pri postúpení uvedenej pohľadávky nedodrжал podmienky potrebné pre jej platné postúpenie v zmysle ust. § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z. z. o bankách a zmene a doplnení niektorých zákonov.“ Dovolateľka vo svojom dovolaní ďalej poukázala na to, že v konaní nebolo preukázané, že by kedykoľvek porušila akékoľvek spotrebiteľské práva žalobcu.

Podľa žalovanej je odôvodnenie ako rozhodnutia súdu prvej inštancie tak odvolacieho súdu vnútorne rozporné. Poukázala na to, že predchádzajúcim rozsudkom Okresného súdu Svidník v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove bolo konštatované len neunesenie dôkazného bremena žalovanou, čo samo o sebe neznamená, že by postupca tieto podmienky pri postúpení nedodrжал. Na základe uvedeného mala žalovaná za to, že neplatnosť postúpenia pohľadávky nebola nikdy určená výrokom súdneho rozhodnutia, a preto sa nedá v žiadnom ohľade stotožniť s konštatovaním odvolacieho súdu ohľadom uplatňovania nárokov z neplatného právneho úkonu. Žalovanej tak nie je zrejmé, z akého dôvodu považoval odvolací súd žalovanú za pasívne vecne legitimovanú v tomto spore. Žalovaná ďalej zdôraznila, že žalobca nie je osobou, ktorá by úspešne uplatnila porušenie spotrebiteľských práv na súde, a čo i len čiastočný neúspech v súdnom konaní nemožno považovať za porušenie spotrebiteľských práv, ktoré by odôvodňovalo nárok na primerané finančné zadosťučinenie. Podľa dovolateľky ako súd prvej inštancie, tak odvolací súd len zjednodušili výklad § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z., a to tak, že spotrebiteľovi patrí nárok na primerané finančné zadosťučinenie vždy, ak je v spore s dodávateľom úspešný. Odvolací súd podľa žalovaného neskúmal žiadny z predpokladov, ktorý je potrebný pre naplnenie úspešného uplatnenia primeraného finančného zadosťučinenia. Dovolaateľ má ďalej za to, že aj v prípade, ak by bolo v konaní preukázané porušenie § 92 ods. 8 zákona o bankách, nemôže za takéto porušenie zodpovedať žalovaná, nakoľko žalovaná nie je subjektom, ktorý so žalobcom uzatvoril zmluvu o spotrebiteľskom úvere, a nie je ani subjektom, ktorému z ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách vyplývali pri postúpení pohľadávky povinnosti. Rovnako je podľa žalovanej absurdné, ak by bol ktokoľvek za aplikáciu ústavného práva na súdnu ochranu zo strany súdov sankciovaný osobitným zadosťučinením pre protistranu. Žalovaná ďalej uviedla, že žalobcovi ako spotrebiteľovi v konaní vedenom na Okresnom súde Svidník súd nepriznal nárok na náhradu trov konania, nakoľko mu žiadne nevznikli, čím žalovaná nie len, že neporušila žiadne spotrebiteľské práva žalobcu, ale mu ani nespôsobila žiadnu ujmu. Následne žalovaná poukázala na to, že si žalobca ako úverový dlžník neplní svoje zmluvné povinnosti. Priznaním nároku vo výške 3.000 € za situácie, že žalobca nevrátil ani len istinu svojho záväzku, a nebola mu spôsobená žiadna materiálna ujma by došlo k vybočeniu z medzí ochrany spotrebiteľa. Rovnako výška primeraného finančného zadosťučinenia je podľa žalovanej neprimeraná. V závere svojho dovolania poukázala na rozsudky krajského súdu a navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie zrušil, a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.1. Žalobca sa k dovolaniu nevyjadril.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je sčasti prípustné vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, avšak nie je dôvodné.

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

5. Z obsahu podaného dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) najvyšší súd ustálil, že okrem namietania nesprávneho právneho posúdenia veci žalovaná v prevažnej miere polemizovala s právnymi závermi odvolacieho súdu, spochybňovala správnosť jeho rozhodnutia a kritizovala prístup odvolacieho (prvostupňového) súdu k právnemu posudzovaniu veci, a to všetko cez prizmu jej celkovej predsúdnej a odvolacej argumentácie. V kontexte vád v zmysle § 420 písm. f/ CSP spomenula žalovaná v dovolaní nedostatok dôvodov a porušenie ustanovenia § 220 CSP a čl. 6 CSP.

6. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

6.1. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej

strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

6.2. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra pojednania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a marenie možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

7. Podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t.j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

7.1. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry EŠLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

8. V zmysle vyššie uvedeného rovnako tak v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

8.1. Z ustanovenia § 387 ods. 3 CSP vyplýva, že odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi

v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

8.2. Podľa § 393 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté.

8.3. Podľa ustanovenia § 393 ods. 3 CSP ak sa súd odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozhodnutia obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu.

9. Najvyšší súd uvádza, že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nedáva podklad pre tvrdenie dovolateľky, že nespĺňa požiadavku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Dovolaním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Odvolací súd po citovaní na vec sa vzťahujúcej právnej normy - § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z., jeho výklade, odkázaní na dovolaciu prax (6Cdo/389/2015, 6Cdo/127/2017) primeraným spôsobom reagoval na odvolaciu argumentáciu žalovanej, súvisiacu s preukázaním zákonných podmienok v zmysle citovaného zákonného ustanovenia. V tejto súvislosti vychádzal predovšetkým z predchádzajúcej veci vedenej na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 5C/230/2014, v ktorom konaní žalovaná žiadala od žalobcu (spotrebiteľa) zaplatiť sumu 5 976,15 € titulom nesplatennej peňažnej pôžičky. Predmetnú pohľadávku pôvodný dodávateľ (Slovenská sporiteľňa) postúpil žalovanej, ktorá ako žalobkyňa v tomto konaní nebola proti žalobcovi úspešná z dôvodu porušenia zákonných podmienok uvedených v § 92 ods. 8 zákona o bankách, pre ktoré porušenie bolo postúpenie pohľadávky z banky na žalovanú neplatné. Odvolací súd ďalej poukázal na zodpovednostný vzťah žalovanej (§ 2 písm. u/ a § 8 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z. z.). Odvolací súd uviedol, že žalovaný vyvolaním súdneho konania nie nevýznamnou mierou participoval na zásahu do práv žalobcu, ktoré pre neho skončilo neúspechom v dôsledku nerešpektovania kritérií postúpenia bankovej pohľadávky (§ 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách). Následne sa odvolací súd vyjadril k samotnej výške požadovanej sumy finančného zadostučinenia. Myšlienkový postup odvolacieho súdu je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. Dovolateľka preto nedôvodne argumentovala, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené (nepreskúmateľné). Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

9.1. Pokiaľ dovolateľka v rámci dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP namietala (aj) nesprávne právne posúdenie veci, treba uviesť, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, resp. prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Na tomto závere zotrúva rozhodovacia prax dovolacieho súdu aj v súčasnosti (R 24/2017, 1Cdo/71/2018, 2Cdo/49/2018, 3Cdo/37/2018, 4Cdo/1/2018, 5Cdo/191/2018, 7Cdo/79/2018, 8Cdo/76/2018).

10. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalovaná neopodstatnene namietala, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP

11. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP žalovaná položila dovolaciemu súdu otázku ohľadom výkladu § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z., a to „...či za porušenie spotrebiteľského práva v zmysle tohto ustanovenia možno považovať aj konanie dodávateľa, ktorý bol neúspešný v predchádzajúcom súdnom spore voči spotrebiteľovi o zaplatenie postúpenej pohľadávky z dôvodu, že jeho právny predchodca (postupca pohľadávky) pri postúpení uvedenej pohľadávky nedodrжал

podmienky potrebné pre jej platné postúpenie v zmysle ust. § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z. z. o bankách a zmene a doplnení niektorých zákonov." (bod 3). Jadrom nastolenej otázky teda bolo, či v prípade ak banka postúpila svoju „spotrebiteľskú“ pohľadávku na ďalší subjekt a tento si ju žalobným návrhom neúspešne (pre porušenie zákonných predpokladov uvedených v § 92 ods. 8 zákona o bankách) uplatní na súde, zodpovedá v zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. (aj) právnická osoba, na ktorú bola spotrebiteľská pohľadávka postúpená.

12. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky a v situácii, na ktorú sa vzťahuje ustanovenie § 421 ods. 1 CSP, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej je v danom prípade procesne prípustné. Následne preto skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu skutočne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci predmetnej právnej otázky).

13. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

14. Podľa relevantnej časti ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

15. Odvolací súd v podstatnom uviedol, že „[c]ieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde" (bod 9 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia). Odvolací súd pritom vychádzal z dovolacích rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/389/2015 a 6Cdo/127/2017. Ďalej uviedol, že „[n]ie je možné súhlasiť so žalovaným, že v konaní nebolo preukázané splnenie všetkých zákonných podmienok v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. K podmienke ohľadom úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti správne súd prvej inštancie poukázal na rozsudok Okresného súdu Svidník zo dňa 21.02.2018, č. k. 5C/230/2014-182, v ktorom bolo konštatované, že žalobca (teraz žalovaný) nedisponuje dostatočnou aktívnou vecnou legitimáciou v konaní, nakoľko nepreukázal doručenie výzvy v súlade s § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, a preto je postúpenie pohľadávky z banky na žalobcu (teraz žalovaného) neplatné a to bez ohľadu na to, či sa jedná o splatné, alebo nesplatné pohľadávky ... V pôvodnom konaní žalobca (teraz žalovaný) si uplatňoval práva z neplatnej zmluvy o postúpení pohľadávky. Ak teda žalovaný v pôvodnom konaní vyžadoval plnenie od spotrebiteľa v rozsahu, ktorý by bol založený platnou zmluvou o postúpení pohľadávky, pričom k platnému postúpeniu pohľadávky nedošlo, zo strany žalovaného ako obchodníka s pohľadávkami je toto konanie konaním v rozpore s odbornou starostlivosťou ..., keďže pravidlá postúpenia pohľadávky poznať musí a rovnako to možno považovať za nekalo obchodnú prax ... Nadobudnutie pohľadávky voči dlžníkovi, ktorý je spotrebiteľom je rizikom, že v súdnom konaní budú zmluvné podmienky, postupy veriteľov podrobené skúmaniu súdom a v prípade zistenia porušenia právnych predpisov zameraných na ochranu spotrebiteľa budú voči zodpovednej osobe vyvolané následky a uložené sankcie predpokladané zákonom ... Nemožno sa preto stotožniť s odvolacou námietkou žalovaného, podľa ktorej, že si len uplatnil odkúpenú pohľadávku voči žalobcovi pred súdom, a preto nemožno ho v žiadnom prípade považovať za osobu, ktorá by za porušenie spotrebiteľského práva žalobcu zodpovedala ... Čo do úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinností ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie tento predpoklad je naplnený nie len vtedy ak si spotrebiteľ uplatnil porušenie práva alebo povinností žalobou proti dodávateľovi, ale aj vtedy ak tak urobí v rámci svojej obrany proti dodávateľom

uplatnenému nároku ... Žalovaný vyvolaním súdneho konania nie nevýznamnou mierou participoval na zásahu do práv žalobcu, ktoré pre neho skončilo neúspechom v dôsledku nerešpektovania kritérií postúpenia bankovej pohľadávky (§ 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách) ... Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradzovalo od získavania plnení z neplatných právnych úkonov týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv a jednak to treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším porušovateľom spotrebiteľských práv a svojim úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že porušovateľ spotrebiteľských práv sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, sa už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite. Aj keď zákon, ako to už bolo skôr konštatované, nevyžaduje pre vznik práva na primerané finančné zadost'učinenie, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma, v prejednávanej veci vznik ujmy na strane žalobcov bez akýchkoľvek pochybností hrozil. Podanou žalobou vo veci 5C/230/2014 Okresného súdu Svidník sa žalobca (teraz žalovaný) domáhal zaplatenia sumy 5.976,15 eura s prísl. od žalovaného (teraz žalobcu). Žalobca taktiež aj s prihliadnutím na postoj žalovaného v konaní vedenom na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 5C/230/2014, v ktorom zotrval na dôvodnosti ním podanej žaloby, bol dlhodobo nedôvodné vystavený psychickému vypätiu a stavom právnej neistoty, a to až do doby právoplatného ukončenia konania vo veci samej (body 11 až 15 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia).

16. Otázku o rozsahu zodpovedných subjektov v zmysle ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. najvyšší súd v čase po podaní dovolania žalovanej (čím bol odôvodnený aj dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, pozn.) už riešil, a to rozsudkom z 24. augusta 2022 sp. zn. 7Cdo/80/2020. Predmetné rozhodnutie spĺňa podmienku „ustálenej praxe dovolacieho súdu“, keďže bolo publikované v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 4/2022 pod R 47/2022. Právna veta tohto rozhodnutia znie: „Zodpovedným subjektom, od ktorého je možné požadovať primerané finančné zadost'učinenie v zmysle § 3 ods. 5 tretia veta zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov nemusí byť iba jedna zo sporových strán v súdnom konaní, v ktorom bol spotrebiteľ úspešný“. V rámci uvedenej veci súdy posudzovali oprávnenosť finančného zadost'učinenia (§ 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z.) spotrebiteľov proti banke. Táto ešte predtým postúpila pohľadávku proti spotrebiteľom na ďalšiu osobu, ktorá sa následne neúspešne žalobou na súde domáhala voči spotrebiteľom zaplatenia žalovanej (postúpenej) pohľadávky. Dôvod jej neúspechu v súdnom konaní bol rovnaký ako v teraz posudzovanej veci, t.j. že zmluva o postúpení pohľadávky bola neplatná pre rozpor s § 92 ods. 8 zákona o bankách. Dovolací súd v uvedenej veci (7Cdo/80/2020) ďalej uviedol, že «zo zákonnej dikcie označenia zodpovedného subjektu, od ktorého je možné požadovať primerané finančné zadost'učinenie („od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá“) de lege lata nevyplýva, že to nevyhnutne musí byť iba jedna zo sporových strán v konaní na súde, v ktorom bol spotrebiteľ úspešný, hoci ním spravidla bude práve tento procesný subjekt. V okolnostiach danej veci nosné dôvody neúspechu veriteľa (postupníka) a tým aj úspechu dlžníka (spotrebiteľa) spočívali v absolútnej neplatnosti zmluvy o postúpení spotrebiteľskej pohľadávky žalovanou (postupiteľom), pre nedodržanie podmienok uvedených v § 92 ods. 8 zákona o bankách, pričom v hre bol stále nárok zo spotrebiteľského úveru uzavretého medzi žalovanou a žalobcami. V takomto prípade určenie zodpovednou žalovanú za porušenie povinnosti ustanovenej osobitnými predpismi v súvislosti s nárokom žalobcov na primerané finančné zadost'učinenie neodporuje zneniu zákonnej dikcie podľa § 3 ods. 5 ostatná veta zákona č. 250/2007 Z. z.». Z dikcie schválenej právnej vety a citovanej časti uvedeného dovolacieho rozhodnutia (R 47/2022) inter alia vyplýva, že zodpovedným subjektom (§ 3 ods. 5 tretia veta zákona č. 250/2007 Z. z.) v prípade, ak zmluva o postúpení pohľadávky bola neplatná pre rozpor s § 92 ods. 8 zákona o bankách môže byť veriteľ (postupca), alebo veriteľ (postupník).

16.1. Na podporu nosných právnych záverov odvolacieho súdu v reakcii na nastolenú dovoláciu otázku (bod 11) najvyšší súd poukazuje aj na uznesenie Ústavného súdu SR (ďalej len „ústavný súd“) z 25. februára 2021 sp. zn. II. ÚS 97/2021, v ktorom ústavný súd quasimeritórnym rozhodnutím odobril právne závery odvolacieho súdu, ktorý priznal žalobcovi (spotrebiteľovi) finančné zadost'učinenie (§ 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z.) vo vzťahu k veriteľovi (postupníkovi), hoci tento namietal, že nie je

pasívne vecne legitimovaný v spore (keď tak, jeho právny predchodca, pozn.), pričom odvolací súd uviedol, že „[n]a veci nemôže zmeniť nič ani tvrdenie odvolateľa, že úverovú zmluvu so žalobkyňou neuzatváral on, ale jeho právny predchodca, lebo bol to práve žalovaný, ktorému v konaní OS Prešov pod sp. zn. 14Csp/327/2017 bolo právoplatné rozhodnuté o zamietnutí žaloby čo do sumy 334,49 Eur”.

16.2. V neposlednom rade a nad rámec odvolacím súdom označených dovolacích rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/389/2015 a sp. zn. 6Cdo/127/2017 (bod 10 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia) najvyšší súd aj v čase po podaní dovolania žalovanou v uznesení z 25. mája 2022 sp. zn. 3Cdo/31/2020 (tiež) uviedol, že „[e]urokonformným a k slabšej strane spotrebiteľského vzťahu náležite ústretovým sa preto javí len taký výklad úpravy urobenej aj predmetom sporu v prejednávanej veci, pri ktorom splnením podmienky úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi, zakladajúcej právo spotrebiteľa na primerané finančné zadostučinenie podľa ... § 3 ods. 5 vety tretej zákona, je vyslovenie sa súdom o porušení práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi v akomkoľvek rozhodnutí v prospech spotrebiteľa (aj vo forme konštatovania porušenia len v odôvodnení rozhodnutia ako otázky predbežnej)”.

17. Najvyšší súd, vychádzajúc z obsahu na vec sa vzťahujúcej právnej normy (bod 14), na základe vyššie uvedených dôvodov odvolacieho súdu a rozhodnutí dovolacieho a ústavného súdu (body 15 až 16.2.) uzatvára, že v rozsahu vecného posúdenia nastolenej dovolacej otázky (bod 11 in fine) boli právne závery odvolacieho súdu správne a právne konformné. (Aj) podľa názoru dovolacieho súdu ak si žalovaná v predchádzajúcom spore neúspešne uplatnila spotrebiteľskú pohľadávku proti žalobcovi (spotrebiteľovi), pričom dôvod jej neúspechu spočíval v nepreukázaní aktívnej vecnej legitimácie (iba) v dôsledku nedodržania zákonných podmienok uvedených v § 92 ods. 8 zákona o bankách, potom nesie prípadnú zodpovednosť voči spotrebiteľovi v súvislosti s požadovaným finančným zadostučinením v zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. pôvodný veriteľ (banka), alebo ten, na koho bola spotrebiteľská pohľadávka postúpená (bod 16 in fine).

18. Z dôvodov vyššie uvedených dospel odvolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd preto jej nedôvodné dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

19. V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi žiadne trovy nevznikli, preto mu odvolací súd ich náhradu nepriznal (§ 255 ods. 1 v spojení s § 453 ods. 1 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.